

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

11 Vtrum liceat inducer iuueene ad religionem, voto, vel iuramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

RESPON. Dicendum, quod diuersae opiniones doctorum sacrae scripturae, siquidem non pertineant ad fidem & bonos mores, absque periculo auditorum, utrumque opinionem sequi possunt. Tunc enim habet locum quod Apo. dicit ad Ro. 14. Vnusquisque in suo sensu abundat. In his vero quae pertinent ad fidem & bonos mores, nullus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicuius magistri: in talibus enim ignorantia non excusat, alioquin immunes a peccato fuissent, qui secuti sunt opinionem Arii, Nestorii, & aliorum haereticorum: nec potest excusationem habere propter simplicitatem auditorum, si in talibus erroneam opinionem sequatur. In rebus enim dubiis non est de facili praestandus assensus, quin immo, ut Aug. dicit in li. 3. de doctrina christiana. Consilium debet quis regulam fidei, quae de scripturarum planioribus locis, & ecclesiae auctoritate percipitur. Qui ergo assentit opinioni alicuius magistri contra manifestum scripturae testimonium: siue contra id quod publice tenetur secundum ecclesiae auctoritatem, non potest ab erroris uitio excusari.

Ad illud ergo quod in contrarium obiicitur, dicendum quod ipse permittit, Super cathedram Moysi sederunt scribae & pharisei, ut quod postea subdit, Omnia quae dixerint uobis seruate & facite, de illis intelligatur quae ad cathedram pertinent, ad quae non pertinent ea quae sunt contra fidem, uel bonos mores.

QUESTIO V.

DEINDE quaesitum est de his quae pertinent ad religiosos.

¶ Et primo, Quantum ad ingressum religionis.
¶ Secundo, Quantum ad ea quae conueniunt iam in religione existentibus.

¶ Circa primum quaesita sunt quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum liceat iuuenes inducere ad religionis ingressum per obligationem voti, uel iuramenti.
- ¶ Secundo, vtrum sic obligari voto, uel iuramento possint absque peccato in saeculo remanere.
- ¶ Tertio, vtrum liceat peccatores ad religionem inducere.
- ¶ Quarto, Vtrum peccent qui aliquem iurare faciunt, ne religionem ingrediatur.

ARTICVLVS XI.

Vtrum liceat inducere iuuenes ad religionem uoto, uel iuramento.

23. q. 189. ar. 2. o. & opul. 37. 63.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod non liceat iuuenes inducere ad religionem uoto, uel iuramento. Illicitum enim est contra Ecclesiae prohibitionem agere: sed Innocentius III. prohibuit in quibusdam literis ad religiosos directis huiusmodi uoti susceptionem, ergo peccant qui uoto, uel iuramento aliquos ad religionem obligare permittunt.
¶ 2. Praeterea Extra de regularibus, & transcurrentibus ad religionem c. 1. dicitur. Nullus tondeatur, nisi legitima aetate, & spontanea uoluntate: sed quando adolescentem obligati uoto, uel iuramento ad religionem suscipiuntur, tondeantur non in legitima aetate, neque propria uoluntate, sed necessitate obligationis uoti, uel iuramenti. ergo hoc uidetur esse illicitum.
¶ 3. Praeterea. Magis est necessarium ut aliqui adducant ad fidem christianam, quam ad aliquam religionem: sed ad fidem christianam non sunt aliqui inducendi necessitate, sed uoluntate. dicitur enim 45. dist. c. de Iu-

daeis, quod non ui, sed libera animi uoluntate, & facultate ut conuertantur suadendi sunt, ergo multo minus imponenda est necessitas uoti, uel iuramenti, ut aliqui ad religionem adducantur. Item. Hoc esse uidetur contra honestatem religionis. Adolescentum enim sicut facilis est ingressus ad religionem, ita etiam facilis est egressus: sed ex hoc religio de honestate uidetur, quod de facili recipiat eos qui de facili exeunt, ergo inconueniens uidetur adolecentes ad religionem recipere.

¶ 4. Praeterea. Non sunt faciendi bona, ut ueniam mala, sed ex isto bono quod iuuenes inducuntur ad religionem, sequuntur multa mala, quia apostatant, & illegitimas nuptias contrahunt, & multa alia illicita committunt, ergo non sunt ad religionem aduocandi.

¶ 5. Praeterea. Matt. 23. dicit Dominus. Vae uobis scribae & pharisei, qui circuitis mare & aridam, ut faciatis unum proselytum: & cum fuerit factus, facitis eum filium gehennae duplo quam uos: quod propositum uidetur competere: efficiuntur enim sic intrantes filii gehennae dupliciter. Primo quidem, quia male intrant, scilicet contra prohibitionem ecclesiae. Secundo, quia etiam male exeunt apostatando, ergo qui eos inducit, uel diuinae maledictionis incurrit.

¶ 6. Item, hoc uel esse contra necessitatem probationis. dicitur. n. 1. lo. 4. Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si a Deo sunt: hoc autem non uidetur esse a Deo, ut tales religionem ingrediantur, cum frequenter exeant post ingressum. dicitur. ad. 1. Si est ex hominibus consilium hoc & opus, diligeatur, si uero ex Deo est consilium, non poteritis dissonare: ergo uel quod contra Deum faciant, qui eos inducit.

SED CONTRA. Quicumque potest se obligare diabolo, potest etiam se obligare Deo: sed potest se obligare diabolo peccando, ut dicitur extra de delictis puerorum, capitulo, Pueri, ergo etiam possunt se obligare uoto, uel iuramento ad seruendum Deo in religione.

¶ Praeterea. 20. q. 1. dicitur, quod firma erit uirginitatis professio, ex quo adulta iam aetas esse inciperit, & quae solent apta nuptiis deputari, ergo possunt etiam in tali aetate aliqui obligari ad religionem uoto, uel iuramento.

RESPON. Dicendum, quod humani actus propter diuersos casus uniforme iudicium habere non possunt, nec tamen si contingit aliquid in aliquo casu esse melius, propter hoc iudicandum est esse simpliciter illicitum. Posset ergo contingere aliquis casus, in quo aliquem adolescentem ad religionem obligare, uel etiam recipere illicitum esset, puta, si eo stare, uel probabiliter crederetur de eius inconstancia, uel si quid aliud esset huiusmodi, quae diligenter consideratur in religionibus bene institutis. Dicitur autem quod malum est recipere adolescentem ad religionem, est diabolicum, quia super illud Exod. 5. Quare Moyses & Aaron sollicitatis populum ab operibus suis, dicit gl. Orig. Hodie quoque si Moyses & Aaron, propheticus & sacerdotalis sermo animam sollicitet ad seruitium Dei, exire de saeculo, & nuntiare omnibus quae possideret, attendere legi, & uerbo Dei, continue audies unanimes, & amicos Pharaonis dicentes, Videte quomodo seducuntur homines & peruertuntur adolescentem, & postea. Haec erant tunc uerba Pharaonis, & nunc amici eius loquuntur, est. n. contra Christi preceptum. De enim Matthaei 19. quod oblatus sunt ei paruuli, ut manus eis imponeret & oraret, discipuli autem increpabant eos. Iesus autem ait eis, Sinite paruulos, & nolite pro-

te prohibere eos venire ad me. Quod exponēs Ori-
genes super Mattheum dicit, quod discipuli Iesu
priusquam dicant rationem iustitiae, reprehendūt
eos, qui pueros & infantes offerunt Christo. Domi-
nus autem exhortatur discipulos suos condescen-
dere vtilitatibus puerorum. Hoc ergo attendere de-
bemus, ne per aestimationem sapientiae excellen-
tioris contemnamus quasi magni pusillos Ecele-
siae, prohibentes pueros venire ad Iesum. Si tamen
pueri intantum essent, vt nondum vsum rationis
haberent, illicitum esset eos ad religionem attrahe-
re absque consensu parentum, nō quin etiam in-
fra annos pubertatis pueri in religione recipi non
possint de consensu parentum, quia vt dicitur 1o.
q. 1. ca. Ad didisti. Et monachi, & quicumque etiam
pueri in infantia annis a parentibus monasterio
tradi possunt: sed hoc ideo dictum est, quia pueri
quouisq; ad annos discretionis peruenerint, sunt
secundum ius naturale in potestate parentum, vnde
sicut inuitis parentibus non sunt infidelium fili-
lij ad baptismum rapiendi, ita etiam non sunt reli-
gioni applicandi. Iam vero postquam vsum ratio-
nis habuerint, per liberum arbitrium habent sui ip-
sius potestatem in his quae ad animae spectant salu-
tem: unde inuitis parentibus possunt & ad bap-
tismum, & ad religionem induci. De voluntate autē
parentum, etiam in infantia ad baptismum recipiū-
tur ex ordinatione Apostolorū, ut Dion. dicit vlt.
ca. coele. Hierar. vt in rebus diuinis pueri nutriant,
& non habeant aliam vitam, nisi diuinam contē-
plationem. Et eadem ratione in infantia annis mo-
nasterijs pueri a parentibus offeruntur, ut dictum
est. Sed quia in quaestione additur de obligatione
iurij & voti, ne hoc remaneat indiscussum, confide-
rari debet, q̄ si diuersam conditionem iuuenum
est in talibus procedendum. Si n. essent adeo firmi,
quod non timerentur à religionis proposito resili-
re, non esset necessarium eos iuramento, vel uoto
obligare: & similiter si essent adeo mobiles, quod
nec etiam crederentur iuramento, uel uoto posse
firmari, sed ut plurimum contingit quod simplex
propositum de facili mutant, obligationem autē
uotij, uel iuramenti omnino obseruant, vnde cum
voto uel iuro ad frugem melioris vitae obligatur,
magnum beneficium eis praestatur. Vnde Aug. di-
cit in epistola ad Armarium & Paulinum. Non te
uouisse poeniteat, immo gaude iam tibi non licere,
quod cum tuo detrimento licuisset. Felix est ne
cessitas, quae in meliora compellit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Innocen-
tius in quibusdam literis ad religiosos directis, quae in-
cipiunt. Non solum in fauorem, sic dicit. Vobis de
statum nostrorum consilio, in virtute obedientiae
sub poena excommunicationis auctoritate presen-
tium districtius inhibemus, ne ante annum proba-
tionis elapsū, qui est maximè in subsidium fragi-
litas humanae regulariter institutus, quem quam
ad professionem vestri ordinis, seu ad renuntiatio-
nem saeculi faciendam, recipere presumat. Quod
autem ad probationem non recipiantur iuuenes,
uel quod uoto, vel iuramento non obligentur ad
intrandum, sine praedictio temporis probationis
numquam inuenitur prohibitum.

AD SECUNDUM dicendum, q̄ legitima aetas iur-
dicatur tpe pubertatis, ut patet per capitulum indu-
ctum. Tunc n. maxime incipit homo liberū vsum
rationis habere de his, quae pertinent ad suā salutē:
Est autē sciendum, q̄ est duplex necessitas. Vna quae
excludit voluntatem. I. necessitas coactionis: & alia

A quae ex uoluntaria obligatione causatur, & uolunta-
tem non excludit, & huiusmodi est obligatio iura-
menti, vel voti, vnde per coactionem non sunt tra-
hendi homines vel ad fidem, vel ad religionem, sed
voto vel iuramento ad hoc eos obligare nihil pro-
hibet, & de hac necessitate Augustinus dicit. Felix
necessitas quae in meliora compellit.

Et per hoc patet solutio ad tertium.

AD QVARTUM Dicendum, quod in reb. uo-
luntariis, sicut & in naturalibus, nō est iudicandū
facile, quod contingit in paucioribus, sed quod cō-
tingit vt in plurib. Quod autem intrantes religio-
nem, exeant, hoc contingit ut in paucioribus. Mul-
to enim plures de intrantibus remanent, ut experi-
mento probatur, quam exeant.

AD V. Dicendum, q̄ si dī, Nō sunt facienda
bona, vt veniant mala, si ly, Vt, teneatur casualiter,
est omnino uerum: peccaret si quis ea intentione
aliquem ad intrandum religionem induceret, ut
postmodum apostataret. Si vero ly, Vt, tenetur cō-
secutiae, sic ab omnibus bonis esset abstinendum,
quia vix sunt aliqua humana bona, ex quibus oc-
casionaliter non possint sequi aliqua mala. Vnde
dī Ecclē. 11. Qui obseruat ventum, non feminat:
& qui considerat nubes, nunquam metet. Tunc au-
tem solum aliquod bonum esset praetermittendum
pp consequens malum, qm̄ malum consequens ef-
ficeret multo maius q̄ bonum, & ut frequentius acci-
deret. Dñs autē non praetermisit eligere duodecim
discipulos, ex quibus vnus erat futurus diabolus, ut
dī Io. 6. Nec apostoli praetermiserunt eligere septē
diaconos propter vnum Nicolaum, qui ex eis pe-
riit. Multo ergo minus religiosi debent praetermit-
tere multorum salutem propter paucos, qui aposta-
tare inueniuntur.

AD VI. Dicendum, quod illi qui obligati iura-
mento, vel voto religionē intrant, non faciunt cō-
tra prohibitionem Ecclesiae, ut ostensum est: unde
ex hoc q̄ intrant, non efficiuntur filij geennae, sed
filij vitae aeternae, quam Dominus promittit Mat-
th. 19. relinquentibus temporalia propter ipsum, sed
ex hoc quod exeūt post professionem, efficiuntur
geennae filij. Sed hoc non praedicit recipientibus
eos, nisi eorum malis exemplis sint peruersi, unde
signanter Dñs dicit. Facitis eum filij geennae duplo
quam uos, quia ut Chry. dicit, Malorum magistro-
rum prouocatus exemplo, sicbat peior magistris.

AD VII. Dicendum, q̄ rō illa sapit Marichaeorū
haesim, qui hanc rōnē ad duas erroneas conclu-
siones adducunt. Primo quidem ad hoc, q̄ omnia
corpora corruptibilia non sunt a Deo. Si enim, in-
quiant, a Deo essent, nō dissoluerent. Secundo, ad
hoc q̄ charitas semel habita, numq̄ amittatur, ita
q̄ qui peccat mortaliter, nunquam gratiā habuit. Si
enim, inquit, gratiam habuisset, hoc fuisset opus
Dei, & ita dissolutum non fuisset, q̄ hae rō intē-
dit, ut si aliquis non perseuerat in religione, q̄ p-
positū de intrando religionem a Deo non fuerit.

Est ergo sciendum, q̄ uerba illa non dicuntur ad
ostendendum quod illa q̄ sunt a Deo, in perpetuū
mancant, & corrupti non possunt: sed ad ostendē-
dum intalibilitatem diuinā prouidentie. Non n.
potest esse ut Dei prouidentia fallatur, unde signan-
ter non dicit opus Dei esse indissolubile, sed consi-
lium. Secundum ergo diuinam prouidentia quib-
usdam datur donum gratie ad praesentem iusti-
tiam, & tñ non datur eis donum perseuerantiae. Qui
busdam autem datur etiam donū perseuerantiae,
ut patet per Aug. in li. de bono perseuerantiae.

A R.